Došlo 27. III. 1931
krat, prilog

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 72a
Ljubljana, petek 27. marca 1931
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Račun pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Beneš o carinski uniji

Jasne in točne izjave češkoslovaškega zunanjega ministra o značaju in nevarnostih avstrijsko-nemške pogodbe

Praga, 26. marca, s. Zunanji minister dr. Beneš je na današnji seji zunanjega odbora poslanske zbornice podal izjavo o carinskem dogovoru med Avstrijo in Nemčijo. Izvajal je:

»Nemško-avstrijski carinski dogovor bo zelo važen dogodek v svojih političnih in gospodarskih posledicah, ako bo stopil v veljavo. Vsa stvar doslej še ni gotova. Pogajanja se nadaljujejo in vlade ter javno mnenje interesiranih držav bodo še nekaj časa zaposlene s tem. Mi smo gotovi svoje stvari ter pripravljeni na razne eventualnosti. Vso zadevo je treba presojati s treh vidikov: z gospodarskega, političnega in mednarodno-pravnega. S političnega in gospodarskega stališča bi nas najavljena konstrukcija mogla zadovoljiti le tedaj, ako bi se izvedla v splošno-evropskem okviru in ako bi se izpremenila tako, da bi odgovarjala interesom vseh držav. Konstrukcija, kakor je namerjavana, pa ne bi odgovarjala niti našim političnim, niti gospodarskim interesom ter bi pri tem vitalno tangiralo našo državo. Poleg tega bi mogla težko prizadeti tudi interese drugih držav ter tako povzročiti v Srednji Evropi nove in za mir nevarne težkoče. Zakaj v zvezi s carinskim dogovorom se pojavlja tudi politično vprašanje priklopitve Avstrije k Nemčiji; o tem vprašanju je naše stališče znano in ne moremo sprejeti najavljenega načrta.

Z mednarodno-pravne strani se postavlja popolnoma upravičeno vprašanje, ali ne tangira ta načrt obveznosti, ki jih vsebujejo mednarodne pogodbe, zlasti st. germainska mirovna pogodba in ženevski protokol o sanaciji Avstrije od 4. oktobra 1922. Naše mnenje je, da bi se z izvedbo tega načrta kršile te obveznosti. Zaradi tega menim, da je bilo na konferenci zunanjih ministrov Brianda in Hendersona pravilno sklenjeno, da se mora to vprašanje iz političnih in pravnih razlogov predložiti v proučitev svetu Društva narodov. Razvoljo bomo sprejeli ženevsko rešitev, ki bo gotovo odgovarjala evropskim interesom, ne pa samo interesom ene strani.

Svoje stališče smo zavzeli po natančnem premišljevanju. S to zadevo sta se bavila odbora gospodarskih in političnih ministrov. Jaz sam sem v zadnjem tednu razpravljal o tem vprašanju z zastopniki vseh interesiranih držav. Tukaj hočem le ugotoviti, da so bile vlade držav Male antante v svojih naziranjih o tem vprašanju takoj od prvega početka popolnoma sporazumne, da smo skupno postopali tudi s francosko vlado in da popolnoma odobravamo postopanje angleške vlade, ki hoče skupno s francosko vlado predložiti to zadevo svetu Društva narodov.

V svoji izjavi hočem tudi poudariti, da naša vlada odkritosrčno obžaluje, ker se je v vsej tej zadevi, ki se tako vitalno tiče nas in cele vrste drugih držav, izbralo postopanje, ki ne odgovarja duhu, uvedenemu v odnošajih evropskih držav do Društva narodov, in da je zlasti v trenutku, ko se pripravljamo, da ustvarimo dobro atmosfero za bodočo razorožitveno konferenco, padla na mednarodni položaj ta senca. Upam, da bo ta senca v nadaljnjem razvoju dogodkov izginila. Vsekakor bi hotel ugotoviti, da so se vsi razgovori, ki smo jih o tem vprašanju imeli z zastopniki nemške in avstrijske vlade vršili v prijateljskem duhu in tonu, zaradi česar lahko upam, da prijateljski politični odnošaji naše države zaradi tega ne bodo trpeli.«

Na koncu je poudarjal minister, da more češkoslovaška javnost glede na sedanji razvoj stvari biti pomirjena. Vlada bo ohranila to zadevo stalno v evidenci ter ukrenila vse potrebne notranje in zunanje korake, da bo pripravljena za vse eventualnosti.

Komunistična poslanca dr. Stern in Kopecky sta nato predlagala, naj se takoj prične debata o izjavi zunanjega ministra.

Dr. Beneš je sicer pristal na to, da odbor začne debato o tem, vendar pa je prosil, naj se debata združi z razpravo o njegovem podrobnem ekspozeju, ki ga bo v kratkem podal v zunanjem odboru, ko bo položaj popolnoma jasen. Predlog komunistov je bil nato odklonjen.

Odgoditev čsl. parlamenta

Praga, 26. marca h. Poslanska zbornica je danes zaključila svoje zasedanje ter se bo sestala šele po Veliki noči.

V senatu je govorilo več govornikov vladnih strank in opozicije o carinski uniji. Opozicijski poslanec slovaške klerikalne stranke Kovalik je govoril zelo ostro proti carinski uniji ter je izjavil, da bi morala velika moč Nemčije spraviti vse slovanske narode do edinosti. Član agrarne stranke senator Botto je opozarjal na to, da bi moralo vprašanje carinske unije dati inicijativo za čimprejšnjo regulacijo Dunava, s čimer bi se pripravila pot do Jugoslavije, da bi mogla biti ČSR pri izvedbi unije Nemčije in Avstrije pripravljena. Nemški govorniki so seveda govorili za carinsko unijo.

„IZGINITI MORA VSAKA SLOVENSKA BESEDA“

Fašistične oblasti zabranjujejo vse, kar je tiskano v slovenščini ali hrvaščini — Praški list o preganjanju slovanske duhovščine

Trst, 26. marca. M. Fašizem, ki je zadnje dni v svojih napadih na vse, kar je jugoslovensko, naravnost besen, je doprinesel zopet nov dokaz, da hoče iztrebiti sleherno slovensko besedo na ozemlju, ki pripada italijanskemu državnemu teritoriju.

Kakor znano je bil že pred časom ustavljen zadnji slovenski list, ki je izhajal v Julijski Krajini, goriška »Družina«, tako da so ljudem ostali samo še stari molitveniki. **Slovenci v Julijski Krajini se tako vzgajajo v popolne analfabete, ker italijanskih listov in knjig ne razumejo, slovenskih pa ne smejo brati. Zato se tudi vedno bolj množe primeri, da kaznujejo oblasti Slovence zaradi raznih prestopkov, ki so jih zagrešili v nepoznavanju zakonov. Da bi se temu odpomoglo, je sklenila skupina slovenskih inteligentov izdajati periodično brošuro pod naslovom »Gospodar«, ki bi tolmačila italijanske zakone in razmotrivala predvsem o gospodarskih vprašanjih ter poročala tudi o važnih dogodkih. Oblasti so prvotno izhajanje lista dovolile in pred par dnevi je izšla prva številka v 6000 izvodih. Ko pa so začeli list razpošiljati, so si oblasti na enkrat premislile, vse pošiljke zaplenile in nadaljnje izhajanje lista prepovedale.** Tako je bila zatrta zadnja tiskana beseda in stotisoči Jugoslovenov v Julijski Krajini nimajo sedaj niti ene same tiskovine v svojem jeziku.

Fašistične oblasti so posegle tudi po cerkvenih knjigah. Nedavno je izšla v Gorici pod naslovom »Verbum Dei« zbirka slovenskih pridig, namenjena duhovščini v onih krajih, kjer ljudstvo ne razume italijanskih pridig. Ker pa je že mnogo duhovnikov, ki ne znajo dobro slovenskega jezika, je bila izdaja take knjige nujno potrebna. Toda čim je knjiga izšla, so jo oblasti zabranile in natisnjene izvode zaplenile.

Enaka usoda je doletela tudi molitvenik za otroke pod imenom »Jasni se«. Očividno je fašizem odločen zabraniti sleherno tiskano slovensko besedo, da bi tako izpolnil svojo napoved, da bo v petih letih slovenski jezik popolnoma izginil.

Praga, 25. marca. r. Organ češkim klerikalcev »Lidove Listy« prinaša obširen članek pod naslovom: »Muke slovanskih katolikov v Italiji spominjajo na čase katakomb«. V članku pravi list med drugim:

Znano je, da so jugoslovenski katoliki na poziv zagrebškega nadškofa dr. Bauerja molili na dan sv. Jožefa za svoje slovanske brate v Italiji, ki jim fašizem brani razgovor z Bogom v njihovem materinskem jeziku. Zaradi tega koraka jugoslovenskih katolikov fašistični tisk napada nadškofa dr. Bauerja in se obrača na Sveto stolico, ki je že večkrat dvignila svoj glas zoper preganjanje Slovanov v Italiji.

Dalje navaja članek podrobne podatke o preganjanju Slovanov v Italiji in o mukah, ki so jim izpostavljeni duhovniki, ki si upajo z narodom govoriti v njegovem materinskem jeziku. Nato pravi članka: »Krivice in nezakonitosti, ki se vrše nasproti slovanskemu narodu v Italiji, odtujujejo prebivalstvo od Boga in cerkve in ga gonijo v brezboštvo in komunizem. Nihče nima moči, da bi nastopil proti temu.« Na koncu naglaša članka potrebo po akciji vsega katoliškega sveta, da se katoliški Slovani v Italiji osvobode neprijateljev svete cerkve.

Dunaj in Berlin se protivita Ženevi

Obe vladi izjavljata, da Društvo narodov ni kompetentno odločati o sklenjeni carinski pogodbi

Dunaj, 26. marca. d. Podkancelar in zunanji minister dr. Schober je sprejel včeraj popoldne angleškega poslanika sira Erica Phippsa, ki mu je po nalogu zunanjega ministra Hendersona sporočil angleške pomisleke glede na nameravani avstrijsko-nemški gospodarski dogovor. **Zunanji minister Henderson izraža upanje, da bo imel svet Društva narodov na svojem zasedanju meseca maja priliko, razpravljati o vprašanju skladnosti nameravanega gospodarskega dogovora z ženevskim protokolom iz leta 1922.**

Podkancelar dr. Schober je odgovoril, da je po mnenju avstrijske zvezne vlade nemško-avstrijski gospodarski dogovor popolnoma v okviru ženevskega protokola iz leta 1922. Zato nima avstrijska vlada ničesar proti temu, da pravno stran dogovora proučе vlade, ki so svoječasno podpisale ženevski protokol; proučitev dogovora s političnega vidika pa spričo njegovega gospodarskega značaja po mnenju avstrijske vlade ne pride v poštev.

Berlin, 26. marca. d. Angleški poslanik sir Horace Humbold je včeraj posetil državnega kancelarja zaradi nemško-avstrijskega dogovora o carinski uniji ter mu sporočil, da smatra zunanji minister Henderson kot potrebno v splošnem interesu, da se zadeva obravnava skupno glede na ženevski protokol od 4. oktobra 1922 in da bi Nemčija ter Avstrija do prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov ne sklenili ničesar definitivnega.

Državni kancelar dr. Brüning je odgovoril poslaniku, da je nemško-avstrijski dogovor popolnoma v okviru ženevskega protokola in da zato po mnenju nemške in avstrijske vlade ni nobenega povoda, da bi se svet Društva narodov bavil z njim. Ako žele druge vlade proučiti pravno stran tega vprašanja, se nemška in avstrijska vlada tega ne bojita, proučitev dogovora po svetu Društva narodov s političnih vidikov pa državna vlada ne smatra za primerno, ker ima dogovor čisto gospodarski značaj.

Berlin, 26. marca AA. Nemško časopisje odločno brani vlado in načrt avstrijsko-nemškega sporazuma pred napadi drugih držav. Listi splošno odobravajo, da je kancelar Brüning odklonil predlog, naj predloži carinsko pogodbo svetu Društva narodov.

„Nočemo, da bi nas imeli za bedake!“

Vodja francoske levice Herriot izredno ostro zavrača germanske imperialistične nakane

Pariz, 26. marca h. Vodja radikalnih socialistov in bivši ministrski predsednik Herriot objavlja danes v listu »Ere Nouvelle« daljši članek o avstrijsko-nemški carinski pogodbi. Herriot pravi med drugim:

»Avstrija in Nemčija nameravata poenostaviti zakonodajo carinske tarife. To je zelo resna zadeva. Naša miroljubnost sicer ni odvisna od takih incidentov, vendar pa nočemo, da bi nas prevarili in smatrali za bedake. Reči moramo torej, da ta nemško-avstrijska pogodba ni samo udarec proti evropski uniji, temveč tudi proti miru. Gotovo nočem reči nekaj, kar bi še bolj razdražilo že itak razburjene strasti na Poljskem, v Rumuniji, Jugoslaviji in Češkoslovaški, odkrito pa moram izjaviti: 1. da je prvi člen protokola, ki govori o regijonalnem dogovoru, slaba šala; 2. da se s čl. 2. ustvarja carinska unija; 3. da nas smatrajo za bedake, če menijo, da smo pozabili, da se je politična združitev Nemčije izvršila na carinskem polju, 4. da je nemško-avstrijski carinski dogovor v nasprotju s stremljenji po ustvaritvi evropske federacije; 5. da se predstavlja Nemčija od slej eo ipso z dvema žariščema, 6. da je razširitev carinske unije na Madžarsko pred izvedbo, ako ni gotovo dejstvo, 7. da so nacijonalistični in imperijalistični elementi pognali nemško demokracijo v to zadevo, 8. da sta nemška demokracija in mir ogrožena, 9. da je zadnji čas zvedeti, ali so pripravljeni pridružiti se ženevski politiki ali pa pod njeno krinko pripravljajo ofenziven blok, ki bi v danem trenutku nastopil z brutalnostjo, od katere nam je primer nemško-avstrijski protokol.«

Pariz, 26. marca AA. Francosko časopisje obširno komentira nemško-avstrijski carinski sporazum. »Petit Parisien« predlaga, naj se izvede na Nemčijo finančni pritisk. »Volonté« dvomi o uspešnosti angleške in italijanske podpore in zahteva, naj se uvede politika evropskega razvoja in opusti politika nedotakljivosti pogodb. V »Echo de Paris« objavlja Pertinax članek, kjer pravi, da je Anglija predlagala, naj se spor o carinskem sporazumu med Avstrijo in Nemčijo predloži svetu Društva narodov, ker se boji, da bi razburjenje v Franciji škodilo svetovni razorožitveni konferenci.

Odgoditev nemškega parlamenta do jeseni

Po sprejetju proračuna je nemški državni zbor odgodil svoje zasedanje do 13. oktobra — Izjava finančnega ministra o gospodarskem položaju Nemčije

Berlin, 26. marca g. Državni zbor je danes zaključil svoje zimsko zasedanje ter se je nato proti glasovom komunistov odgodil do 13. oktobra. Danes je še sprejel v tretjem čitanju carinski pooblastilni zakon.

Ob končnem sprejetju državnega proračuna je finančni minister *Dietrich* podal novinarjem izjavo, v kateri je poudarjal, da predstavlja pravočasna rešitev proračuna uspeh vlade. Sedaj se more reči, da je strašna zima pri kraju in da ni več nobenega dvoma, da se je v popolnem obsegu ohranil državni red. Zaupanje v to dejstvo je pogoj za oživljenje gospodarstva. Kar se tiče oživljenja zunanje trgovine, Nemčija ne gleda ravno z zaupanjem v bodočnost, odkar se je izjavil ženevsk dogovor in stremi v inozemstvu za tem, da se zidajo novi carinski zidovi. Zato Nemčija ne more računati, da se bo njen izvoz povečal in zmanjšal njen uvoz. Največja nevarnost je v tem, da Nemčija ne bo mogla na vsej črti izpolniti svojih obveznosti iz Youngovega načrta, ker ostale države ne storijo ničesar, da bi Nemčiji olajšale plačila.

Otvoritev mednarodne žitne konference

Mussolini proti znižanju produkcije žita — Za predsednika konference izvoljen italijanski minister za kmetijstvo

Rim, 26. marca. Dopoldne je bila slovesno otvorjena mednarodna žitna konferenca. Pripravljalna komisija je že včeraj dovršila svoje delo ter je med udeležnike konference razdelila celo vrsto znanstvenih strokovnih razprav in statistik žita v zadnjih petih letih, kakor tudi statistične primerjave s predvojnimi leti. Na podlagi tega gradiva je razvidno, da se je površina z žitom posejane zemlje silno povečala. Razen tega so se nekateri znanstveni krogi bavili z ukrepi in metodami za omiljenje žitne krize ter so predložili v tem pogledu bogat statistični materijal.

Otvoritveni govor je imel Mussolini, ki je poudarjal, da je svetovna kriza dosegla najnižjo točko in da se bo v bližnji bodočnosti položaj zboljšal. Mussolini smatra to za srečen znak konference, ki bo po njegovem mnenju proučila problem, ali je zmanjšanje konzuma žita trajnega značaja. Bil bi zločin, je nadaljeval, če bi se omejila produkcija žita v trenutku, ko na vsem svetu trpe milijoni pomanjkanje.

Po govoru predsednika mednarodnega poljedelskega zavoda italijanskega ministra za kmetijstvo De Michelisa je bila konferenca odgodena do popoldne. Za predsednika konference je bil izvoljen De Michelis. Konferenca bo trajala do srede prihodnjega tedna.

Pesimizem madžarskega vojnega ministra

Budimpešta, 26. marca. č. Vojni minister Gömbös je imel snoči govor, v katerem je med drugim izjavil, da je evropski položaj zelo resen in da more vsak čas povzročiti kako presenečenje. Za Madžarsko je edina rešilna pot edinstvo naroda, predvsem pa to, da skrbi bolj za notranjo konsolidacijo kakor za zunanje razmere. Mi nočemo biti nikomur za reklamo, je dejal, ker bo drugače prišel veter, ki bo Madžarsko odnesel. Mi nimamo časa za eksperimente in poizkuse, za to so potrebni drugi časi in močna nacijonalna politika. V Madžarski se neprestano poudarjajo nekakšne ideje, načela in gesla, toda narod od tega ne more živeti. Propagiramo madžarsko blago, nosimo pa angleške obleke. Občudujemo naše kmetijstvo, jemo pa banane. Gospodarstvu ne bo prav nič pomagalo, ako se izpremeni volilni zakon. Gospodarstvo in volilni zakon nimata ničesar skupnega. Srečno Madžarsko si je mogoče misliti tudi pod avtokratsko vlado.

„Do carinske unije ne bo prišlo!“

Avstrijski industrijci in finančniki odklanjajo nameravano carinsko unijo in napovedujejo, da načrt ne bo nikdar realiziran

Dunaj, 26. marca. d. »Die Börse«, glasilo avstrijskih industrijskih in finančnih krogov, objavlja članek pod naslovom »Mali in veliki«. Med drugim piše:

Od dr. Curtiusa zahtevana carinska unija prinaša Avstriji samo škodljive posledice pridružitve, ker so morebitne prednosti mednarodno prepovedane. Še bolj se bo izpraznila avstrijska državna blagajna, ker bodo odpadli carinski dohodki, ki znašajo okoli 600 milijonov šilingov od uvoza iz Nemčije. 40 odstotkov avstrijske industrije bo moralo ustaviti obratovanje, ker se preosnove že zaradi pomanjkanja nemškega kapitala in zaradi nadprodukcije industrijskih obratov nihče ne bo upal podvzeti.

Ako gresta Nemčija in Avstrija pod skupno streho, se ne more dvomiti o nadaljnji usodi Avstrije. Povabljeni so sicer tudi drugi, ki pa gotovo ne bodo prišli zraven. Carinska unija, ki se omejuje samo na Nemčijo in Avstrijo, nima za Nemčijo nobene večje resne vrednosti, tudi ne v slučaju, ako naj bi postal Dunaj izhodišče za ekspanzivnost proti jugovzhodu, za Avstrijo pa pomenja žrtev same sebe. Do carinske unije ne bo prišlo, ker nočejo sodelovati Madžarska, Rumunija, Jugoslavija pa tudi Italija ne, niti ne posamezno niti ne v celoti. Zato nihče ne misli zaradi tega v Parizu ali kje drugje na grožnje z vojno ali kaj sličnega, na drugi strani pa tudi ne misli noben odgovoren državnik na Dunaju in Berlinu resno na to, da bi se uprl ugovoru vsega inozemstva in se tako gospodarsko ter finančno izoliral pred zunanjim svetom.«

Karolyi o svojem posetu v Rimu

Milan, 26. marca d. Madžarski zunanji minister grof Karolyi je izrazil zastopnikom italijanskega tiska svoje prepričanje, da bodo njegovi razgovori z Mussolinijem in Grandijem imeli za posledico še uspešnejše sodelovanje, ki obstoja že več let med vladama Italije in Madžarske in ki temelji na obojestranskem zaupanju ter dobri volji. Poudarjal je, da postajajo gospodarski in politični odnošaji med obema državama vedno boljši in da temelje na popolni iskrenosti ter obojestranski ustrežljivosti. V interesu obeh držav je, da se od časa do časa temeljito prouče in razjasnijo veliki sodobni problemi, ako naj bo njihova rešitev koristna ne samo za Italijo in Madžarsko, temveč tudi za vso Evropo.

Uradniški zakon pred ministrskim svetom

Beograd, 26. marca. AA. Danes je bila od 11. do 13. pod predsedništvom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, na kateri se je nadaljevala razprava o uradniškem zakonu.

Proslava 25-letnice nadškofa dr. Sedeja

Gorica, 26. marca. d. Včeraj se je vršila svečana proslava 25letnice škofovanja vladike dr. Frančiška Sedeja. Poleg ogromne množice vernikov, ki so napolnili prostrano cerkev in velik trg pred njo, so se udeležili slovesne službe božje tudi zastopniki fašističnih oblasti z goriškim prefektom, nadalje stotnija fašistične milice v paradni uniformi in šolska mladina. Pred pričetkom službe božje je tržaški škof Fogar prečital papeževo pismeno čestitko jubilantu k redkemu jubileju. Ob koncu maše, med katero so se pele samo latinske pesmi, je podelil nadškof zbranim vernikom svoj blagoslov, nakar so množice jubilanta spremile v škofijski dvorec.

Priprave za glavno skupščino SKJ

Beograd, 26. marca. p. V nedeljo se bo vršila v Beogradu prva glavna skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Poleg delegatov sokolskih župa in društev bosta prisostvovala tudi br. Stepanek, podstarosta ČOS, in načelnik prosvetnega oddelka ČOS Antunin Krejčí. Ker so prostori v Sokolskem domu premajhni za tako veliko zborovanje, se bo vršila skupščina v prostorih državne razredne loterije. V soboto se bo vršila predkonferenca.

Obsojeni komunisti

Beograd, 26. marca. AA. Danes je bila v državnem sodišču za zaščito države izrečena obsodba Feliksa Deutschbauerja in tovarišev, ki so bili obtoženi zaradi komunistične propagande. Proces je trajal od 3. marca t. l. Obsojeni so:

Feliks Deutschbauer na 2 leti, Miloje Nemčev, ki je pobegnil, na 6 let, Mirko Prigorelič na 3 leta, Dušan Kermavner na 2 leti, Josip Planker na 2 leti robije, Alojz Jamnik na 2 in pol leta, Ruža Plankar na 1 leto, Mladen Antič na 7 let, Anton Jarc na 3 leta, Ivan Erbežnik na 2 leti, Josip Sesnica na 3 leta, Alojz Močilar na 4 leta, Anton Sušteršič na 1 leto, Marija Dragoner 2 leti, Josip Alič 1 leto, Josip Krajger 5 let, Josip Stare 5 let, Ignac Teršek 7 let in Ivan Paznik na 4 leta robije.

Dalje so bili obsojeni: dr. Josip Potrč na 2 leti strogega zapora; Josip Poljanec na 1 leto robije; Anton Mravlja na 10 mesecev strogega zapora; Ivan Spolenak na 2 in pol leta robije; Franc Mesner na 10 mesecev strogega zapora; Ivan Bitinger na poldrugo leto; Valentin Vister na poldrugo leto; Franc Klopčič na 18 let (in cont.); Franc Frankmueller na 7 let (in cont.); Viktor Kolita na 8 let (in cont.); Ernest Tomu na 4 leta (in cont.); Matija Gašič na 10 let (in cont.); Maks Stermecki na 7 let; Franc Plankl na 9 let (in cont.) in Lovro Kuhar na 6 let robije; Ivan Parovne pa na 10 mesecev strogega zapora. (Za točnost imen ne moremo jamčiti. Op. ur.)

Predavanje ministra Demetrovića v Pragi

Beograd, 26. marca AA. Minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović je prejel povabilo Slovanskega instituta v Pragi, da bi tam predaval o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji. Minister je povabilo sprejel in bo imel predavanje v času praškega velesejma.

Mussolini si išče naslednika

Zanimive informacije madžarskega lista o položaju v Italiji in o skrbeh fašističnega vodstva

Budimpešta, 26. marca M. Organ madžarske socialnodemokratske stranke »Nepszava« objavlja daljši članek svojega curiškega dopisnika o položaju v Italiji. Pisec pravi med drugim, da je najbolj značilno za nesigurnost, ki vlada v Italiji, dejstvo, da si Mussolini že delj časa išče naslednika. Fašistični diktator se med svojimi lastnimi pristaši ne čuti več varnega, čeprav ga obdajajo cele legije policajev in detektivov. Pred vsem zaradi njegove osebne varnosti je bila osnovana politična policija »Ovra«, ki ima glavno nalogo odkrivati zarote proti Mussoliniju. Ovra vestno vrši svojo nalogo in ne mine skoro dan, da bi ne odkrila kake nove tajne organizacije, ki streže Mussoliniju po življenju. Po aretaciji anarhista Schiruja je postal strah pred zarotniki še večji. Mussolini sam je prepričan, da ga bo nekega dne kljub vsej previdnosti in največji čuječnosti njegove osebne straže vendarle dohitela usoda. Zato je začel razmišljati o tem, kdo naj bo njegov naslednik kot voditelj fašizma in glava režima. To vprašanje je seveda izzvalo v vrhovih fašizma precej sporov, kajti kandidatov je vse polno. Mussolini sam se je, kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, odločil za tri kandidate; kot taki se imenujejo zrakoplovni minister general Balbo, prometni minister Ciano in bivši tajnik fašistične stranke, sedanji direktor »Stampe« Turati.

Članek »Nepszave« končuje z ugotovitvijo, da je vse to dokaz, da Mussolini sam več ne veruje v stabilnost svojega režima in skuša že sedaj pripraviti stranko na novega voditelja, ki naj zavlada za njim.

Poboji Indov in muslimanov v Indiji

V Cawnpuru je bilo ubitih v medsebojnem pokolju 90 ljudi, 300 pa ranjenih, večinoma muslimanov — Ostra opozicija ekstremnih indskih nacionalistov proti Gandhiju

London, 26. marca, g. Zadnje vesti iz Cawnpura javljajo, da se je število smrtnih žrtev pokolja med Indi in mohamedanci zvišalo na 90. Dve tretjini ubitih so mohamedanci. Število ranjenih se ceni na 300. Mnogo poslopij gori. Množica je uničila brzojavne in telefonske zveze, zaradi česar prihajajo le redke vesti. Fanatična množica je hotela napasti in sežgati tudi bančno poslopje in sodišče. Po cestah so koraki le velike skupine oboroženih mohamedancev ter ubiše vsakogar, ki se jim je upiral. Policija je brez moči ter se omejuje na to, da obvaruje evropski okraj. Prišla so vojaška ojačenja. Približno 25.000 prebivalcev beži iz mesta.

London, 26. marca. g. Po brezžični vesti iz Bombaya je v okraju T ravadi izbruhnila revolta domačinov. Uporniki so napadli angleške vladne čete, bili pa so odbiti ter izgubili 30 mrtvih in ranjenih. Podrobnosti še manjkajo.

Karachi, 26. marca. g. Odpor ekstremnih nacijonalistov proti Gandhiju je že tako velik, da je Gandhi v oficijelni izjavi zagrozil, da se bo umaknil iz političnega življenja, ako ne bo prenehala kampanja proti politiki, ki jo mora zastopati z vso silo svojega prepričanja. Ako kongres ne bo odobril sklenjenega dogovora s podkraljem, bo naprosil kongres, naj prevzame sam vodstvo indijskih nacionalnih vprašanj.

Sovjetski dumping

Poročevalec angleškega lista »Times« javlja iz Carigrada, da se na turških tržiščih vedno huje čuti izpodrivanje evropskega blaga s cenejšimi ruskimi izdelki. Uvoz cementa, lesa in premoga iz Rusije je znatno oškodoval interese drugih dobaviteljev v Turčiji. Po cenitvah so sovjeti uvozili v Turčijo 30.000 ton cementa, ki ga je Turčija rada odvzela zavoljo žive potrebe pri številnih gradnjah, ki jih pospešuje vlada, in zavoljo nizke cene, ki izključuje iz konkurence vsako tuje blago.

Pač pa so sovjeti s svojim izvozom tobaka prizadejali turškemu gospodarstvu silen udarec. Prehiteli so turške izvoznike tobaka ter preplavili tržišča s silnimi množinami cenenega tobaka. V Berlinu so prodali okoli 5 milijonov kilogramov tobaka, kar gre vse v škodo turškim pridelovalcem tobaka, ki so doslej pokrivali vso potrebo Nemčije po finejšem tobaku. Kakor poročajo, so sovjeti zaključili veliko oddajo svojega tobaka celo v Egiptu.

V trgovini z žitom se še posebno čutijo posledice dumpinga. Lansko leto je SSSR izvozila na evropski zapad ogromne količine pšenice, ječmena in koruze, tako da Rumunija in Bolgarija svojih pridelkov nista mogli oddati. Zato sta bili prisiljeni znižati cene in vreči svoje pridelke na trg v Carigradu ter sta s tem močno ogrozili žitno produkcijo anatolskih poljedelcev. Tudi pridelovalci bombaža v južni Anatoliji se pritožujejo nad občutno rusko konkurenco, ki je s svojim turkestanskim bombažem uspela prodreti na vseh trgih. Enaki pojavi se opazujejo tudi že v kovinarski industriji. Sovjeti so si zagotovili znatne naročbe na surovi cink in cinkove polizdelke ter so temu blagu znižali cene za 10 do 15 odst. izpod angleških ponudb.

Avstrijsko notranje posojilo

Dunaj, 26. marca. AA. Finančni minister dr. Juch je podal včeraj novinarjem važna pojasnila o velikem notranjem sedem odstotnem posojilu za zidanje stanovanjskih hiš v l. 1931. Izjavil je, da bo to največje notranje posojilo v Avstriji sklenjeno po končani vojni. Posojilo znaša 150 milijonov šilingov ali 1.2 milijard Din. Podpisovanje posojila bo od 27. marca do 11. aprila. Vrnjeno bo v roku 40 let. Emisijski tečaj znaša 95 odst. Minister je dodal, da je to posojilo štirikrat zavarovano, in sicer z državnim jamstvom za izplačilo obresti in amortizacijo, z jamstvom emisijskih zavodov samih, s hipotekarno intabulacijo na dozidane hiše in z jamstvom bančnega konzorcija, ki bo vršil službo posojila.

Pogreb bivšega kancelarja Müllerja

Berlin, 26. marca. AA. Popoldne se je vršil pogreb bivšega nemškega kancelarja Müllerja. Pogrebnega sprevoda se je udeležilo na deset tisoč ljudi. Vsa javna in privatna poslopja so izobesila zastave na pol droga. Krsto so spremljali člani vlade in diplomatski zbor iz Wilhelmstrasse do državnega zbora. S stopnišča državnega zbora je govoril predsednik državnega zbora Loebe, ki se je poslovil od pokojnika, nakar je sprevod nadaljeval pot do krematorija. Pred sprevodom so korakali oddelki »Reichsbannerja«.

Likvidacija velike žitne tvrdke

Dunaj, 26. marca AA. »Die Stunde« poroča, da je znana žitna tvrdka Strasser & König sklenila likvidirati. List pravi, da se je to zgodilo, ker je zasebna trgovina z žitom postala na Madžarskem in v sosednjih državah nerentabilna.

Gladovna stavka zdravnice v zaporu

Berlin, 26. marca. AA. Zdravnica dr. Kienle, ki je bila aretirana skupno z zdravnikom Friedrichom Wolffom zaradi nedovoljenih operacij, odklanja v stuttgarskih zaporih že 6 dni vsako hrano. Izjavila je, da bo vzdržala do smrti, če bo potrebno. Državni zbor je snoči z demokratskimi, komunističnimi in socialističnimi glasovi sprejel resolucijo, v kateri poziva zvezno vlado, naj zahteva od württemberške vlade, da izpusti obtoženko.

Konvencija o mednarodnem avtomobilskem prometu

Ženeva, 26. marca. AA. Evropska konferenca za avtomobilski promet je sprejela načrt konvencije o mednarodnem avtomobilskem prometu. Ta konvencija točno odreja, katere vrste potniških avtomobilov so oproščene plačevanja taks. Obenem ugotavlja rok, do katerega ni treba plačevati takse za potniške avtomobile, in odredbo, po kateri dobi vsak potniški avtomobil fiskalno knjižico, ki jo mora lastnik imeti vedno pri sebi.

Razpad islama

Murat Dareš je v dunajskem listu »Das Neue Reich« opozoril na pojav svetovnozgodovinske važnosti: razpad islamske cerkvene organizacije in propadanje njenih idej. Stojimo še na pragu tega pojava, vendar lahko že danes dogledamo njegov potek. Islamska vera, ki je bila celo tisočletje tudi za Evropo zgodovinski činitelj, je zašla v krizo, ki ne kaže zgolj prehodnega značaja.

Nova Turčija je svoj zakonik posnela po švicarskem, proglasila svobodo vesti, zavrgla mnogoženstvo, priznala veljavnost zakona med kristjanom in muslimanko. To je prelom ogromne važnosti in že začenja prehajati iz nove Turčije v sosedne islamske dežele. Ponekod je opaziti močno približevanje katoličanom, drugod, — zlasti v inteligenčnih krogih, — širjenje materializma, ki se je med tem na zapadu preživel. Prijateljske zveze s katoličani propagira posebni pokret aljujcev pod vodstvom šejka Aliue.

Islam čuti posledice dejstva, da ni več kalifata, ki je ščitil njegove verske doktrine in vezal med seboj razne narode te vere v močno islamsko enoto. Panislamski kongres l. 1926. je moral ugotoviti, da nov kalifat ni mogoč; izrazil je samo željo, da se izdela socialni program islamizma in ustvarijo temelji za zvezo vseh islamskih ras. Bakullahov predlog, da bi se osnoval odbor četvorice, ki bi skrbel za dogmatsko čistost, versko vzgojo, verske davke in apologetiko, se še ni izvedel. Zato danes ni v islamu enote, ni nobene nadorganizacije in hierarhije.

Vrhu tega se je v deželah, ki so daleč od sedanjega ognjišča islama, silno razvila nacionalna samozavest in samovšečnost. Danes imamo vsetursko, vsearabsko, vseiransko gibanje, obstoje pa tudi štiri versko-politične struje v območju islama: radikalno-konservativna, zmerno-konservativna, lesničarsko-reformistična in levičarsko-reformistična. Te struje in stranke so razcepile ves islamski svet v tabore, ki se vedno bolj oddaljujejo med seboj.

Toda ne gre samo za razpad cerkvene organizacije, ki je bila tesno zraščena z državno. Prizadete so tudi verske ideje. Najboljši prepričevalen dokaz temu je odnos do korana. Trinajst stoletij je dajal koran islamu idealno podlago njegovega edinstva. Bil je edina liturgična knjiga, psalterij, katekizem in pravni kodeks: bil je mentaliteta islama. Čim bolj pa prodira v te dežele evropski duh, bolj bledi moč in sloves korana. Celo v Egiptu toži jo, da se dijaki čedalje manj poglabljajo v koran, in vlada je morala odrediti, kako naj se koran zavaruje pred potvorbami. Nastopilo je vse polno modernističnih eksegetov, ki tolmačijo koran dokaj drugače kot pismouki stare šole. Propadanje korana je hkrati propadanje islama. Mladi dijaki prihajajo z novimi, laičnimi idejami v teološke šole; teološka fakulteta v Carigradu je vsa pod vplivom laicizma, egiptsko versko vseučilišče Al Ashar pada iz krize v krizo, takisto vseučilišča v Tunisu in Fesu. Da bi prišli temu v okom, ustanavljajo sedaj verske šole in seminarje za misijonsko delo. Šole neverjetno naglo zanašajo moderne ideje v široke ljudske plasti.

Feministično gibanje je celo liberalnim muslimanom zraslo čez glavo in ženski tisk ima med islamskim tiskom najtrdnejšo pozicijo. Vzlic tej očitni krizi zaznamuje islam sicer majhno prirast konvertitov in nekoliko vnanjih uspehov na zapadu, saj se danes že v Parizu mošeja pridružuje kupolam krščanskih cerkva. Vse to pa ne more zakriti dejstva, da se je tudi islama polotil proces razkroja, ki so ga doživele že mnoge religije in ki je danes posebno očiten tudi v budhizmu.

Teden propagande za domače blago v Zagrebu

Pomemben proglas zagrebške Zbornice za TOI o pomenu in važnosti »jugoslovenskega tedna« — Tudi konzumenti naj sodelujejo

Zagreb, 26. marca č. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je izdala danes proglas o prireditvi jugoslovenskega tedna od 30. marca do 4. aprila. V proglasu pravi, **da mnogi naši domači ljudje dajejo prednost tujemu blagu, češ da je po kakovosti boljše in po ceni cenejše. To pa so samo predsodki in v večini primerov je tako naziranje popolnoma napačno. Zato je potrebno, da domača industrija s propagando opozarja javnost, zlasti pa konzumente, na proizvode svoje podjetnosti.** Trgovci naj bi svoje izložbe aranžirali z domačim blagom ter se v to svrho poslu**ževali tudi reklamnega gradiva, ki ga bo dala na razpolago zbornica. Zlasti se priporoča obrtnikom, da v času jugoslovenskega tedna spravijo na trg svoje proizvode. Konzumenti naj bi v teku tega tedna zahtevali in uporabljali samo domače blago.** Pri tem naj bi prednjačile predvsem naše ženske ki naj bi kupovale samo domače blago, izdelano od njihovih očetov, mož in sinov.

Svetovna žitna konferenca v Rimu

V Rimu je bila včeraj otvorjena svetovna žitna konferenca, ki je bila sklicana v sporazumu z Društvom narodov in mednarodnim poljedelskim institutom v Rimu. Kakor vse mednarodne konference, ki se bavijo z reševanjem vladajoče gospodarske krize, tudi ta konferenca v sedanjem mednarodnem razpoloženju nima mnogo izgledov na uspeh. Kljub temu pa je velevažna zlasti za vse agrarne države.

Na dnevnem redu rimske konference so tri glavni problemi: organizacija agrarne produkcije, organizacija agrarne trgovine in organizacija agrarnega kredita.

Vprašanje agrarne produkcije je prav za prav vprašanje agrarne nadprodukcije. Teoretično je ta problem lahko rešiti z zmanjšanjem produkcije, toda v praksi obstojajo nepremostljive težkoče. Amerika je zadnja leta, izkoriščajoč vse moderne pridobitve sodobne tehnike, silno dvignila svojo agrarno produkcijo in tako izzvala krizo v evropskih agrarnih državah. O kakem znižanju svoje produkcije na prejšnjo višino pa noče Amerika nič slišati. Pristala bi le na to, da se sorazmerno zniža splošna produkcija agrarnih pridelkov. Amerika se je končno postavila na stališče svobodne konkurence in je poostrila položaj še s tem, da je odklonila udeležbo na rimski svetovni agrarni konferenci. Že samo s tem je uspeh konference postal zelo dvomljiv.

Tudi problem organizacije trgovine z agrarnimi pridelki, zlasti z žitom, ni enostaven. Obstojajo velika nasprotstva med državami, ki pridelujejo, in državami, ki kupujejo. Agrarne države zahtevajo preferenčni sistem, dočim se pretežno industrijske države temu protivijo in naglašajo potrebo boljše organizacije agrarne trgovine, pri kateri naj se izključijo posredovalci. To stališče se ne da povsem zagovarjati, kajti znano je, da so mnoge agrarne države, med njimi tudi Jugoslavija, že davno omejile posredovanje deloma s pomočjo zadružništva, deloma z organizacijo izvoznih zavodov. Kljub temu pa cene agrarnih pridelkov niso nič boljše, ker so na svetovnem tržišču splošno prenizke. To zopet kaže, da je ta problem v najtesnejši zvezi z vprašanjem agrarne nadprodukcije, in dokler ne bo rešeno to vprašanje, tudi ni pričakovati, da bi se dvignile cene poljedelskim pridelkom.

Kar se tiče agrarnih kreditov, prevladuje v industrijskih državah prepričanje, da bi bilo agrarne krize kmalu konec, če bi imeli poljedelci na razpolago cenen kredit. Praksa pa kaže, da tudi to stališče ni točno. Cenejši agrarni kredit bi pripomogel k izboljšanju sedanjega položaja, toda agrarna kriza bi samo s tem še ne bila rešena. Če pride do osnovanja mednarodne agrarne banke, bi morala ta banka dajati kredite po največ 5 odstotkov, ker z dražjim kreditom kmetijstvu ni pomagano.

S takimi perspektivami se je pričelo zasedanje rimske konference. Nočemo prerokovati njenega neuspeha, toda vse dosedanje slične konference gospodarskega značaja vzbujajo bojazen, da bo tudi rimska konferenca zaključena le z lepo sestavljeno resolucijo.

Bitke s španskimi dijaki

Barcelona, 26. marca. g. Danes je prišlo tukaj do viharnih in krvavih demonstracij dijakov. Dijaki so demonstrirali proti včerajšnjim dogodkom v Madridu ter so pevajoč ter razgrajajoč korakali po cestah. Raztrgali so veliko sliko kralja Alfonza ter v sprevodu nosili napis »Živela republika!« Na univerzi so razobesili rdečo zastavo. Naskočila jih je policija na čonjih, ki je tudi streljala. Doslej še ni znano, koliko dijakov in policistov je bilo ranjenih.

Barcelona, 26. marca. g. Pri današnjih dijaških nemirih so bili trije dijaki težko ranjeni. Približno 70 dijakov je bilo aretiranih.

Madrid, 26. marca. č. Naknadno poročajo, da je policija pri snočnjih spopadih z dijaki medicinci streljala s strojnicami. Profesorji medicine so v dvoranah fakultete ležali na tleh ter v življenski nevarnosti operirali ranjence.

Špansko stabilizacijsko posojilo

Newyork, 26. marca. č. Med špansko vlado in Morganovo finančno skupino so se pričela pogajanja za zaključitev stabilizacijskega posojila v višini 50 do 60 milijonov dolarjev. Večina tega posojila naj bi se podpisala v Ameriki, nekaj pa naj bi ga prevzele bančne skupine v nekaterih državah Amerike.

Podaljšanje zasedanja bolgarskega parlamenta

Sofija, 26. marca AA. Parlamentarno zasedanje, ki bi se moralo končati 28. t. m., je podaljšano do 8. aprila. To zasedanje je poslednje v zakonodajni dobi sedanjega Sobranja, ker se bodo vršile nove volitve, ki bodo ob koncu maja ali najpozneje začetkom junija.

Sovjetska naročila v Italiji

Rim, 26. decembra. AA. Zastopnik sovjetske trgovine v Italiji je objavil komunike, ki v njem ugotavlja, da so podatki listov o italijansko-ruski trgovini netočni. Zastopstvo sovjetske trgovine je lani naročilo pri italijanskih tvrdkah za 220 milijonov blaga, dočim statistike navajajo, da je znašal izvoz v Rusijo iz Italije samo 102 milijona lir.

Predavanje o Jugoslaviji v Bruslju

Bruselj, 26. marca. AA. Snoči je v dvorani Edmond imel profesor Charles Pergameni posebno predavanje o Jugoslaviji. Predavanje sta aranžirala belgijsko zemljepisno društvo in belgijsko - jugoslovenska zbornica. Ko je predsednik zemljepisnega društva pozdravil navzoče, zlasti zastopnike ugoslavije, je podelil besedo prof. Pergameniju.

Profesor je začel svoje predavanje z besedami, da želi belgijsko občinstvo seznaniti z državo, ki je prijateljska Belgiji. Nato je orisal štiri pasove Jugoslavije: planinski, jadranski, moravsko - vardarski in južno - srbski. Poudaril je, da je Jugoslavija po številu prebivalstva deseta država v Evropi, orisal na kratko zgodovino stoletnih bojev, ki so privedli junaški narod, vreden vsega spoštovanja, do uedinjenja. In podčrtal prirodno bogastvo Jugoslavije in napredek njenih pokrajin. Posebno pozornost je posvetil Srbiji, govoril je o turistično - zgodovinskem značaju posameznih pokrajin ter spremljal svoje predavanje s prekrasnimi slikami Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Mostarja, Skoplja in Dubrovnika. Poslušalci so se divili lepotam Jadrana in umetninam v starih srbskih samostanih in zadužbinah.

Profesor Pergameni je v svojem predavanju zlasti poudaril čisti jugoslovenski značaj Dubrovnika in Dalmacije. Na koncu se je s toplimi besedami spomnil dela kralja Aleksandra, čigar sliko je proziral na platno. Dvorana se je stresla od navdušenih in burnih vzklikov.

Japonski znanstvenik v Ljubljani

V Ljubljani se mudi japonski zdravnik prof. univ. dr. Nišinjiši, ki slovi kot eden najboljših japonskih specijalistov za notranje bolezni in je stalno nameščen v Mukdenu. Vlada je poslala njega in njegovega tovariša dr. Mibajašija, ki je še sedaj v Zagrebu, da proučita zdravstvene ustanove v Evropi in, da se še izpopolnita v svoji stroki.

Prepotovala sta dosedaj Rusijo, Poljsko, Dansko, Švedsko, Norveško, Češkoslovaško, Avstrijo, Nemčijo in Madžarsko ter dospela v Jugoslavijo, da si ogledata tudi pri nas zdravstvene razmere in ustanove. Nastanila sta se v Zagrebu, kjer sta pri znanem fotokemiku prof. dr. Plotnikovu proučevala ultravijoletne žarke. Prof. dr. Plotnikov bo danes, v petek ob 18. predaval na I. drž. real gimnaziji (bivši realki) v kemičnem laboratoriju o toplotnih žarkih, ter o zaslugah, ki sta si jih pribori la oba japonska zdravnika v tej stroki.

Iz Jugoslavije odpotujeta japonska znanstvenika v Švico, Anglijo, Belgijo in nato v Ameriko, od koder se vrneta v svojo domovino »Vzhajajočega solnca«.

Podaljšanje roka za določitev notarskih mest

Beograd, 26. marca. p. Na predlog ministra pravde je Nj. Vel. kralj podpisal zakon, s katerim se spreminja člen 250. zakona o notarjih. Po tem členu je bil določen rok dveh mesecev, v katerem bi moral minister pravde določiti število in sedež notarjev v posameznih pokrajinah. Ta rok je sedaj podaljšan na štiri mesece.

Naraščajoče zanimanje Amerike za Jugoslavijo

Newyork, 26. marca. p. »New York Herald« poroča, da bo ameriški poslanik v Beogradu g. Prince v kratkem odpotoval v Ameriko, da poroča vladi o prilikah v Jugoslaviji. List naglaša, da se Amerika vedno bolj zanima za Jugoslavijo, kar se da sklepati že po tem, da so Zedinjene države razširile svoje diplomatsko zastopništvo v Beogradu, ki ima sedaj enak delokrog, kakor v velikih evropskih državah na najvažnejših mestih.

Češkoslovaški medicinci v Beogradu

Beograd, 26. marca. č. Semkaj je dospelo 44 dijakov in 9 dijakinj medicine iz Češkoslovaške. Ogledali so si vse mestne higijenske ustanove in šole. Včeraj so bili gosti vojnih gojencev medicine, danes pa udruženja jugoslovenskih medicincev. Danes so posetili tudi grob neznanega junaka na Avali, jutri pa odidejo v Topolo, da se poklonijo na grobu kralja Petra Osvoboditelja.

Stanje voda

Beograd, 26. marca AA. Hidrometrično poročilo hidrotehničnega oddelka gradbenega ministrstva javlja: Dunav od Passaua do Novega Sada narašča, od Zemuna do Kovin in dalje pada; Drava od Maribora do Terezinega polja pada, dalje do izliva malo narašča. Tisa v vsem svojem toku pada; Sava na vsem svojem toku malo pada.

Stroga kontrola jajc na beograjskem trgu

Beograd, 26. marca č. Nedavno je uprava mesta Beograda izdala pravilnik o prodaji jajc, ki je stopil danes v veljavo. Po tem pravilniku se smejo prodajati samo jajca, označena s posebnim žigom, ki dokazuje njihovo svežost. Jajca se pregledujejo s posebnim aparatom. Ta odredba je bila izdana, ker so se doslej v Beogradu v mnogih primerih prodajala pokvarjena jajca, zaradi katerih se je pojavilo med prebivalstvom tudi mnogo obolenj.

Razdelitev odlikovanj

V Kamniku in Šmartnem v Tuhinjski dolini.

Kamnik, 26. marca.

V sredo, 25. t. m. ob pol 11. je sreski načelnik g. dr. Ogrin razdelil v prostorih načelstva v navzočnosti zastopnikov vojske, gasilstva, tiska, cerkve itd odlikovanja zaslužnim možem iz Kamnika in Vrhpolj. Po kratkem nagovoru g. načelnika so prejeli odlikovanci naslednje rede: g. doktor Rihard Karba red Jugoslov. krone IV., župana iz Kamnika in Vrhpolj gg. Kratnar Franc in Novak Nande red Sv. Save V. in Jugoslov. krone V., vet. insp. v. p. gospod N. Sadnikar, slikar g. Maks Koželj in bivši podžupan g. Škof Ernest rede sv. Save V., gg. Lap A. in Hvastja zlati kolajni za državljanske zasluge.

Vidno vzradoščenim odlikovancem je čestital g. dr. Ogrin in vsi navzoči, v imenu odlikovancev se je zahvalil g. dr. Karba in prosil g. dr. Ogrina, da sporoči na najvišjem mestu zahvalo z zagotovilom vdanosti in spoštovanja. Po odlikovanju je bila zakuska pri Kendi, kjer so odlikovanci pri veselem razgovoru posedali v skupni družbi.

Popoldne je g. dr. Ogrin razdeleli odlikovanja v Šmartnem pri Tuhinju. Prejeli so g. Osolnik Franc iz Podbrega-Hruške, g. Pavlič Franc iz Šmartna in Kališnik Josip iz Potoka red Sv. Save V., g. Berlec Alojzij iz Zg. Tuhinja in Resnik Janez iz Trotelna pa srebrni kolajni. V imenu odlikovancev se je zahvalil g. Engelman. Pred odlikovanjem je na sestanku v šoli g. sreski načelnik razpravljal o gospodarskih težnjah in zahtevah Tuhinjske doline.

Sokolstvo Dostojevskemu

Ljubljana, 26. marca.

Ljubljanski Sokol je danes počastil spomin 50letnice smrti Dostojevskega s predavanjem dr. N. Preobraženskega v društvenih prostorih v Narodnem domu. Navzoče je bilo članstvo Sokola s starosto br. Kajzeljem na čelu; prišla sta tudi zastopnika novo ustanovljenega Ruskega Sokola, starosta dr. Ivanovski in tajnik Pčelnikov. Zbrano občinstvo je pozdravil društveni prosvetar br. Viktor Martič, nakar je dr. Preobraženski v kratkem, lepo zasnovanem predavanju orisal svetli lik nesmrtnega ruskega genija, zaustavljajoč se zlasti pri njegovem mučeniškem življenju in pri njeroških prividih, ki se pojavljajo v njegovih spisih, zlasti v »Besih«. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili bistrim izvajanjem predavatelja in se mu ob koncu zahvalili s presrčnim aplavzom. Ljubljanski Sokol je s svojo skromno, a pietetno počastitvijo Dostojevskega zopet dokazal, kako globoko se zaveda slovanskega programa sokolstva.

Replika ZSAU

Na odgovor, ki ga je objavil akcijski odbor Jugoslovenskega akademskega odbora na izjavo Zveze slušateljev Aleksandrove univerze, smo prejeli od slednje novo izjavo, ki pravi med drugim:

Glede na izjavo, ki jo je akcijski odbor Jugoslovenskega akademskega kluba v Ljubljani priobčil kot odgovor na resolucijo ZSAU, strokovnih in večine drugih akademskih društev v »Jutru« 25. t. m., konstatira ZSAU samo naslednja dejstva:

1. Jugoslovenski akademski klub je bil prvotno zamišljen kot reprezentančna organizacija s prisilnim članstvom in članarino, po katerega ustanovitvi bi naj prenehale vse dosedanje reprezentančne akademske in po ustnih izjavah beograjskih delegatov tudi kulturne organizacije. Glej osnutek pravil JAK, čl. 3. d) in čl. 7., in časopisno, četudi morda neavtentično, vendar za javnost odločilno vest v »Jutru« št. 66.)

2. Da se temu cilju JAK še sedaj ni popolnoma odrekel, dasi je naletel na splošno odklonilno stališče, priča med drugim poročilo v 82. številki zagrebških »Novosti«, kjer se trdi, da je bila na kongresu sprejeta resolucija, po kateri je smoter novega kluba »reprezentacija akademičara prema unutra i vani«, in poročilo v »Jutru« 23. t. m., ki pravi, da se je vršil »kongres enotne reprezentančne in stanovske organizacije jugoslovenske omladine.«

3. Da so to gibanje enako razumeli tudi zagrebški akademiki, svedoči protestna resolucija, ki so jo izdala in neodvisno od nas podpisala vsa zagrebška strokovna akademska društva, kulturni društvi JAD »Triglav« in JAK »Strossmayer« ter Ferijalni savez.

4. S tem smatra ZSAU v soglasju z nadpretežno večino ljubljanskega študentstva postopanje ljubljanskega akcijskega odbora za končnoveljavno razjasnjeno in se odreka vsaki nadaljnji časopisni debati.

Za ZSAU: Marjan Prezelj, stud. techn., poslovodeči predsednik. Založnik Alojz, cand. phil., tajnik I.

Vremenske muhe v Beogradu

Beograd, 26. marca. č. Danes je bilo v Beogradu pravo aprilsko vreme. Dočim je dopoldne pihala močna košava in je bilo nebo kristalno vedro, se je opoldne pooblačilo ter je samo ponekod obdržalo vedre proge. Pričel je padati tudi gost sneg, ki je bil suh, dočim je istočasno sijalo solnce. Ob zahodu solnca je prenehalo tudi snežiti. Mraz je naglo narastel.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Prilično vedro z manjšimi izpremembami, visoka oblačnost, sveže in morda nekoliko toplejše vreme. **Situacija včerajšnjega dne:** Severno Evropo pokriva relativno nizek pritisk, dočim leži nad centralno in južno Evropo anticiklon, ki se je v zadnjih 24 urah ojačil zlasti v severnih predelih, dočim je ostal nad Jadranom lokalni minimum brez večjih izprememb. Ako se bo razlika v pritisku med morjem in ozadjem povečala, bo nastopila v Primorju burja in po vsej državi splošen padec temperature. Pritisk je splošno narastel in sicer za 0.1 do 7 mm, največ v severnih predelih, najmanj pa v južnem Primorju. Jutranje temperature so splošno padle za 2 do 8 stopenj. Nebo je bilo zjutraj v zapadnih predelih precej oblačno, v vzhodnih pooblačno, v Primorju oblačno, toda večinoma z visokimi oblaki. Zjutraj je bila v južnem Primorju močna burja, v gornjem Primorju pa slab severnik. V zaledju so bili zmerni severni ali severovzhodni vetrovi.

Dunajska vremenska napoved za petek: Precej jasno, ponoči mraz, podnevi nekoliko topleje.